
Hłomcza, st. 1, gm. Sanok, woj. podkarpackie, AZP 112-79/80

Informator Archeologiczny : badania 34, 6

2000

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

HŁOMCZA, st. 1,
gm. Sanok, woj. podkarpackie,
AZP 112-79/80

Wyniki badań zostały opublikowane w „Śląskich Sprawozdaniach Archeologicznych”, t. XLIII, s. 25-33.

Badania będą kontynuowane.

obozowisko kultury magdaleńskiej z okresu górnego paleolitu

- osada kultury mierzanowickiej z wczesnej epoki brązu
- osada grupy tarnobrzesckiej z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza
- osada kultury przeworskiej z okresu rzymskiego (faza B2/C1)

Ratownicze badania wykopaliskowe, przeprowadzone od 10 do 14 października przez mgr Annę Muzyczuk (autorka sprawozdania) przy współpracy prof. dr. hab. P. Valde-Nowaka (Muzeum Podkarpackie w Krośnie). Dziesiąty sezon badań. Przebadano powierzchnię 27,50 m².

Stanowisko zostało odkryte w 1979 r. przez prof. dr. hab. M. Parczewskiego podczas badań powierzchniowych prowadzonych w dolinie Sanu. Zlokalizowano je na cyplu wybitnym lewobrzeżnej vistuliańskiej, nadzalewowej terasy Sanu o zakolowym przebiegu, na wys. 283 m n.p.m. Terasę od dna doliny oddziela wysoki próg erozyjny (wys. około 15 m). Teren w miejscowej tradycji nosi nazwę Mogielice. Pokrywają go gleby brunatne, wylugowane (pH 6,5), o dużej kamienistości we wschodniej i południowej części stanowiska. Badania wykopaliskowe, głównie o charakterze ratowniczym, Muzeum Okręgowe w Krośnie (od 2000 r. nosi nazwę Muzeum Podkarpackie) rozpoczęło w 1981 r. i z przerwami kontynuuje je do dziś.

Celem badań, przeprowadzonych w 2000 r. w środkowej części cypla, było rozpoznanie pozostałej części obiektu paleolitycznego oznaczonego kolejnym numerem 84, na który natrafiono w 1997 r. Na głębokości 0,50 m odsłonięto północną część jamy o piaszczysto-gliniastym zbitym wypełnisku, barwy żółtawo-pomarańczowej, słabo odcinającym się od calca. Przy krawędzi północnej obiektu wystąpiły zarysy dwóch dołków posłupowych. W profilu obiekt był nieckowaty, z płaskim dnem na głębokości 0,85-0,90 m, w partii przydennej zaobserwowano ślady lekkiego warstwowania. Z wypełniska eksplorowanej części obiektu wydobyto 20 wyrobów krzemiennych, w tym 2 rdzenie, drapacz na wiórze, wiórki i odłupki oraz 2 wyroby z radiolarytu. Tym samym przebadano w całości pozostałości szalasu ludności kultury magdaleńskiej, o wymiarach: 8,80 x 3,40 m. Obiekt ten na mapie zasięgu kultury magdaleńskiej stanowi najdalej wysunięty na wschód rozpoznany archeologicznie ślad obozowiska tej ludności. W jego bezpośrednim sąsiedztwie natrafiono na pozostałości gleby kopalnej z faz Bölling i Alleröd. Podczas badań odsłonięto też zarysy trzech obiektów osadowych (nr 90-92) – niewielkich kolistych jam, z których pochodzi kilkanaście mało charakterystycznych fragmentów naczyń lepionych ręcznie z epoki brązu i okresu rzymskiego. Z warstwy humusu pozyskano ponad 200 fragmentów naczyń, 16 wyrobów z dynowskiego margla krzemionkowego i rogowca datowanych na wczesną epokę brązu, a także drobne ułamki przedmiotów żelaznych.

Stanowisko w Hłomczy w coraz większym stopniu jest niszczone przez erozję, intensywną uprawę, a przede wszystkim rozprzestrzeniającą się zabudowę wsi. Wymaga dalszych badań wykopaliskowych o charakterze ratowniczym oraz stałego nadzoru konserwatorskiego. Jego ranga i perspektywy badawcze nadal są ogromne. Obecnie to jedyny ślad obozowiska ludności kultury magdaleńskiej w południowo-wschodniej Polsce. Również osady z epoki brązu i wczesnej epoki żelaza ze śladami działalności produkcyjnej oraz osada z okresu rzymskiego należą do nielicznych rozpoznanych wykopaliskowo na terenie Podkarpacia.

Materiały i dokumentacja badań znajdują się w Muzeum Podkarpackim w Krośnie.

Wyniki badań zostały opublikowane w „Acta Archeologia Carpathica”.

Badania będą kontynuowane.